

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 8/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou, Dlhé Lúky 1, Hrnčiarovce nad Parnou, proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 1T/50/2022 z 3. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. decembra domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivý proces, práva na obhajobu, práva nebyť mučený a práva na slobodu postupom v trestnom konaní (bližšie nešpecifikovanom, pozn.) a rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ žiada ústavný súd o ustanovenie obhajcu v konaní pred ústavným súdom. Svoju žiadosť odôvodňuje tým, že vykonáva trest odňatia slobody, a tým, že ako cudzinec nemá žiadnu možnosť zaistiť si a zaplatiť obhajcu.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého rozsudku (dostupného na webovej stránke justice.gov.sk, pozn.) vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný vinným zo zločinu prevádzactva podľa § 355 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Za spáchanú trestnú činnosť bol sťažovateľovi podľa § 355 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. 1) Trestného zákona a pri neexistencii príťažujúcej

okolnosti podľa § 37 Trestného zákona s poukazom na § 39 ods. 1 a 3 písm. d) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní tri roky. Sťažovateľ sa podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaraďuje na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Súd mu podľa § 60 ods. 1 písm. a) a b) Trestného zákona uložil trest prepadnutia vecí (v napadnutom rozsudku špecifikovaných, pozn.) a podľa § 65 ods. 1 a 4 Trestného zákona mu uložil trest vyhostenia na dobu päť rokov.

3. Keďže sa sťažovateľ a prokurátor vzdali práva podať odvolanie proti napadnutému rozsudku, uvedený rozsudok neobsahuje odôvodnenie podľa § 172 ods. 2 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti možno vyvodit' nespokojnosť sťažovateľa s tým, že procesné pochybenia predovšetkým orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (ako aj procesné pochybenia v priebehu konania pred súdom), a to v rozpore s čl. 3 a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských právach (ďalej len „dohovor“) mali vplyv na rozhodnutie vo veci samej, zdôrazňujúc, že jeho úmyselné zavinenie nebolo preukázané v súlade medzinárodnou zmluvou. Sťažovateľ popisuje procesné pochybenie spočívajúce v okolnostiach po zadržaní sťažovateľa a v súvislosti s jeho výsluchom. Sťažovateľ vysvetľuje, že sa vzdal práva nevypovedať, avšak nie v prítomnosti svojho obhajcu, čo spôsobilo porušenie jeho práva na spravodlivý proces [Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) – Stojkovic proti Francúzsku a Belgicku, § 54]. Pred vyšetrovateľom následne uskutočnil usvedčujúcu výpoveď, ktorá sa stala základom pre obžalobu a predstavuje jediný dôkaz o úmyselnom spáchaní trestného činu (získanie majetkového prospechu, pozn.). Uvedená výpoveď však bola uskutočnená pod fyzickým (fyzické násilie) a psychickým (vyhrážanie) nátlakom vyšetrovateľa, čo spôsobilo porušenie čl. 3 dohovoru. Zdôrazňuje, že tento nátlak bol použitý s cieľom získania dôkazu o výpovedi. Dodáva, že zápisnicu z vyšetrovania podpisoval v slovenskom jazyku, ktorému *absolútne nerozumie a nevie prečítať*. Namieta tiež, že obsah zápisnice nezodpovedá skutočnej realite, v tom zmysle, že sťažovateľ nevedel, že osoby, ktoré preváža, sú v Európskej únii nelegálne, preto skutok spáchal z nedbanlivosti. Poukazuje na pasivitu a zlyhanie jeho obhajcu pri jeho obhajobe, čo sa prejavilo v tom, že sa vzdal práva na opravné prostriedky. Z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd za poslednú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ pod vplyvom násilia policajtov uskutočnil výpoveď v rozpore s objektívnou realitou, ktorá sa stala podkladom pre obžalobu a následne viedla k vydaniu namietaného odsudzujúceho rozsudku okresného súdu, proti ktorému v dôsledku zlyhania svojho obhajcu nepodal opravný prostriedok, lebo sa tejto možnosti zriekol.

6. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti identifikoval celý rad nedostatkov a absentujúcich náležitostí ústavnej sťažnosti, a to najmä nepripojenie zákonom požadovaných obligatórných príloh ako kópiu napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo dôkazu o inom zásahu, ktorými malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde; podanie obsahujúce *len* skutkovú argumentáciu (popis pochybení orgánov činných v trestnom konaní pri výsluchu sťažovateľa) nedosahujúcu ani minimálny štandard ústavnoprávnej argumentácie, aj keď ústavný súd od laického sťažovateľa neočakáva právne kvalifikované odôvodnenie; absenciu vykonateľného a určitého petitu (presné vymedzenie toho, čo sťažovateľ žiada).

8. Ústavný súd dodáva, vo vzťahu ku skutkovým tvrdeniam sťažovateľa týkajúcich sa okolností jeho výsluchu vyšetrovateľom (bod 4 tohto uznesenia) ich nemá právomoc verifikovať, pretože nie je skutkovým súdom, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ústavný súd v tomto nemôže vykonať dokazovanie. Ústavný súd nevykonáva procesné úkony trestného konania a ani nehodnotí dôkazy vykonané orgánmi činnými v trestnom konaní (ani všeobecnými súdmi) a nemôže ani nahrádzať nimi prijaté právne závery, pokiaľ nie je v rozpore so znením, zmyslom a s účelom vo veci aplikovaných právnych noriem (II. ÚS 61/2022).

9. V prípade nedostatkov náležitostí návrhu prichádza do úvahy postup podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde vyzvaním sťažovateľa na doplnenie odstrániteľných nedostatkov podania. Využitie tohto procesného postupu však nie je obligatórne. Základnou otázkou determinujúcou ďalší postup ústavného súdu v súvislosti s tým, či vyzvať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho podania alebo upustiť od takejto výzvy, je to, či proti namietanému postupu orgánov činných v trestnom konaní mal k dispozícii iné právne prostriedky na ochranu svojich práv a či ich využil.

10. V prejednávanej veci ústavný súd považoval za podstatné a rozhodujúce to, že sťažovateľ proti napadnutému rozsudku mal možnosť podať odvolanie, ktoré však nepodal, pretože sa tejto možnosti vzdal. Z uvedeného dôvodu tak nedošlo k prieskumu napadnutého rozsudku krajským súdom a ani k naplneniu princípu subsidiarity, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

11. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákon o ústavnom súde ako neprípustnú z dôvodu, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyčerpал (zriekol sa) všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytuje (bod 1 výroku rozhodnutia).

12. Ústavný súd nad rámec dodáva, a to v súvislosti namietanou pasivitou, resp. zlyhaním obhajcu, ktoré sa mali prejaviť na úkor samotného sťažovateľa (najmä vzdanie sa možnosti podať opravný prostriedok), že sťažovateľ sa mohol *sám* obracať na súd, komunikovať s ním (resp. realizovať svoje dispozičné oprávnenia), hoci aj laickou argumentáciou a v jazyku, ktorému rozumie, a to obdobným spôsobom, akým sa obrátil aj na ústavný súd. Pokiaľ ide o namietanú jazykovú bariéru, ústavný súd v zmysle čl. 2 ods. 20 Trestného poriadku zdôrazňuje, že ak obvinený vyhlási kedykoľvek v trestnom konaní, že žiada o pomoc tlmočníka, aby tak mohol používať svoj materský jazyk, je povinnosť orgánov činných v trestnom konaní jeho požiadavke vyhovieť, i keď v predchádzajúcich štádiách konania tlmočníka nežiadal a bolo zrejmé, že je schopný komunikovať

v jazyku, v ktorom sa vedie konanie (*Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol.* Trestný poriadok I. § 1 – 195. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 45).

13. V nadväznosti na záver vyslovený v predchádzajúcom odseku ústavný súd konštatuje, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017). Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku rozhodnutia)

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu